

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 18 lipca 2007 r. *

W sprawie C-288/05

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 35 UE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesgerichtshof (Niemcy) postanowieniem z dnia 30 czerwca 2005 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 lipca 2005 r., w postępowaniu karnym przeciwko

Jürgenowi Kretzingerowi

przy udziale:

Hauptzollamt Augsburg,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, J. Klučka, R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk i L. Bay Larsen (sprawozdawca), sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: E. Sharpston,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 lipca 2006 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu J. Kretzingera początkowo przez J. Kretzingera osobiście, a następnie przez G. Danneckera, Rechtsanwalt,
- w imieniu Republiki Federalnej Niemiec przez A. Dittricha oraz M. Lumme, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Republiki Czeskiej przez T. Bočka, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Królestwa Hiszpanii przez M. Muñoz Páez, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Królestwa Niderlandów przez H.G. Sevenster oraz C.A.H.M. ten Dam, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Republiki Austrii przez C. Pesendorfer, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej przez T. Nowakowskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Królestwo Szwecji przez K. Petkovską, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez W. Bogensbergera oraz S. Grünheid, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 5 grudnia 2006 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 54 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. zawartego między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz.U. 2000, L 239, str. 19, zwanej dalej „KWUS”), podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r. w Schengen (Luksemburg).

- 2 Wniosek ten został skierowany w ramach postępowania karnego wszczętego w Niemczech przeciwko J. Kretzingerowi o stanowiące źródło utrzymania paserstwo towarów, od których nie uiszczono opłat.

Ramy prawne

Prawo wspólnotowe

- 3 Zgodnie z art. 1 protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską na mocy traktatu z Amsterdamu (zwanego dalej „protokołem”), trzynastie państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym Republika Federalna Niemiec i Republika Włosa, jest upoważnionych do ustanowienia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinach objętych zakresem stosowania przepisów dorobku Schengen, określonych w załączniku do tego protokołu.

- 4 Część tak zdefiniowanego dorobku Schengen stanowi między innymi Układ między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisany w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r. (Dz.U. 2000, L 239, str. 13, zwany dalej „układem z Schengen”), a także KWUS.

- 5 Na mocy art. 2 ust. 1 akapit pierwszy protokołu z chwilą wejścia w życie traktatu z Amsterdamu dorobek Schengen stosuje się bezzwłocznie do trzynastu państw członkowskich wymienionych w art. 1 wspomnianego protokołu.

- 6 Na podstawie art. 2 ust. 1 akapit drugi zdanie drugie protokołu Rada Unii Europejskiej przyjęła w dniu 20 maja 1999 r. decyzję 1999/436/WE, określającą, zgodnie ze stosownymi postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej, podstawę prawną dla przepisów lub decyzji stanowiących dorobek Schengen (Dz.U. L 176, str. 17). Jak wynika z art. 2 powyższej decyzji w związku z jej załącznikiem A, Rada wskazała artykuły 34 UE i 31 UE, stanowiące część tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej, zatytułowanego „Postanowienia o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych” jako podstawy prawne art. 54–58 KWUS.
- 7 Zgodnie z art. 54 KWUS, zawartym w rozdziale 3, zatytułowanym „Stosowanie zasady ne bis in idem”, tytułu III „Policja i bezpieczeństwo”:

„Osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku w jednej Umawiającej się Stronie, nie może być ścigana w innej Umawiającej się Stronie za ten sam czyn, pod warunkiem że została nałożona i wykonana kara lub jest ona w trakcie wykonywania lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych skazującej Umawiającej się Strony”.

- 8 Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. L 190, str. 1, zwana dalej „decyzją ramową”) definiuje w art. 2 ust. 1 europejski nakaz aresztowania jako decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wnioski, między innymi w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary.

- 9 Artykuł 3 decyzji ramowej, zatytułowany „Obligatoryjna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania”, stanowi:

„Właściwy sądowy organ państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania [...] odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania w następujących przypadkach:

1) [...]

2) jeśli wykonujący nakaz organ sądowy zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie członkowskim, z zastrzeżeniem, że jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub też nie może być dłużej wykonywana w świetle prawa państwa członkowskiego, w którym nastąpiło skazanie;

[...]”.

- 10 Artykuł 5 decyzji ramowej, zatytułowany „Gwarancje ze strony wydającego nakaz państwa członkowskiego udzielane w szczególnych przypadkach”, stanowi:

„Wykonanie europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy może, z mocy prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, podlegać następującym warunkom:

- 1) w przypadku gdy europejski nakaz aresztowania wydaje się w celu wykonania wyroku [kary] [...] nałożon[ej] decyzją podjętą in absentia i jeśli osoba, której to dotyczy, nie została wezwana do osobistego stawienia się lub w jakikolwiek inny sposób powiadomiona o dacie i miejscu stawienia się, co doprowadziło do wydania decyzji in absentia, przekazanie następuje pod warunkiem, że wydający nakaz organ sądowy udziela zapewnienia uznanego za równoważne gwarancji za osobę, która podlega europejskiemu nakazowi aresztowania, że będzie ona miała możliwość składania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w wydającym nakaz państwie członkowskim i być obecna podczas wydania orzeczenia;

[...]”.

- 11 Z informacji dotyczącej daty wejścia w życie traktatu z Amsterdamu, opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w dniu 1 maja 1999 r. (Dz.U. L 114, str. 56) wynika, że Republika Federalna Niemiec złożyła oświadczenie w trybie art. 35 ust. 2 UE, mocą którego uznała właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania na warunkach określonych w art. 35 ust. 3 lit. b) UE.

Prawo krajowe

- 12 Zgodnie z art. 374 kodeksu podatkowego (Abgabenordnung), może podlegać karze paserstwo celne wynikające z nieuiszczenia celnych opłat przywozowych należnych w państwie członkowskim innym niż Republika Federalna Niemiec w chwili nielegalnego przywozu do tego innego państwa członkowskiego.

- 13 W celu dostosowania się do przepisów decyzji ramowej Republika Federalna Niemiec, po stwierdzeniu przez Bundesverfassungsgericht wyrokiem z dnia 18 lipca 2005 r. nieważności pierwszej niemieckiej ustawy transponującej, wydała ustawę o europejskim nakazie aresztowania (Europäisches Haftbefehlsgesetz) z dnia 20 lipca 2006 r. (BGBl. 2006 I, str. 1721).

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 14 J. Kretzinger dwukrotnie, w maju 1999 r. i w kwietniu 2000 r., przewoził ciężarówką, z Grecji przez Niemcy i Włochy do Zjednoczonego Królestwa, papierosy pochodzące z krajów niebędących członkami Unii Europejskiej, przemycone wcześniej do Grecji przez osoby trzecie. Papierosy te nie zostały zgłoszone żadnemu organowi celnemu.
- 15 W czasie pierwszego transportu ciężarówka zawierała ładunek 34 500 pakietów papierosów. Został on zajęty we Włoszech przez Guardia di Finanza (policję finansową) w dniu 3 maja 1999 r. J. Kretzinger został po przesłuchaniu zwolniony w dniu 4 maja 1999 r.
- 16 W dniu 22 lutego 2001 r. Corte d'appello di Venezia (Włochy), uwzględniając odwołanie prokuratury od wyroku uniewinniającego wydanego w pierwszej instancji, wyrokiem zaocznym wymierzył J. Kretzingerowi karę jednego roku i ośmiu pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Uznał go za winnego popełnienia przestępstwa przywozu do Włoch i posiadania we Włoszech 6900 kg zagranicznego tytoniu pochodzącego z przemytu oraz przestępstwa nieuiszczenia należnych opłat celnych. Zgodnie z prawem włoskim wyrok uprawomocnił się. Kara została wpisana do rejestru karnego skazanego.

- 17 W czasie drugiego transportu ciężarówka zawierała ładunek 14 927 pakietów papierosów pochodzących z przemytu. J. Kretzinger został w dniu 12 kwietnia 2000 r. ponownie zatrzymany przez Guardia di Finanza: przez krótki okres był on zatrzymany lub tymczasowo aresztowany, a następnie udał się do Niemiec.
- 18 Wyrokiem Tribunale di Ancona z dnia 25 stycznia 2001 r. została mu ponownie, zaocznie i na podstawie tych samych przepisów, prawa włoskiego, wymierzona kara dwóch lat pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Wyrok ten również stał się prawomocny. Kara pozbawienia wolności, która nie została wykonana, została ponownie wpisana do rejestru karnego.
- 19 Sąd odsyłający podnosi, że mimo ponawianych prób uzyskania objaśnienia tych wyroków nie mógł ustalić z pewnością, jakich konkretnie opłat celnych one dotyczyły, a w szczególności, czy przynajmniej jednym z nich orzeczono co do zarzutu oszustwa celnego lub wymierzono karę z tego tytułu.
- 20 Wiedząc o tych wyrokach sądów włoskich, Landgericht Augsburg wymierzył J. Kretzingerowi karę jednego roku i dziesięciu miesięcy pozbawienia wolności za pierwszy transport oraz karę jednego roku za drugi transport. Landgericht uznał tym samym J. Kretzingera za winnego popełnienia przestępstwa paserstwa celnego związanego z nieuiszczeniem celnych opłat przywozowych należnych z chwilą przywozu przemycanych towarów do Grecji, to jest przestępstwa zagrożonego karą na podstawie art. 374 kodeksu podatkowego.

- 21 Landgericht Augsburg, wskazując, że obie kary wymierzone prawomocnymi wyrokami we Włoszech nie zostały jeszcze wykonane, nie uznał jednak, by stanowiło to przeszkodę procesową na podstawie art. 54 KWUS. Zdaniem tego sądu, mimo iż dwa te same transporty papierosów stanowiły podstawę faktyczną obu wyroków skazujących we Włoszech i jego własnych wyroków, przepis ten nie znajduje zastosowania.
- 22 J. Kretzinger odwołał się do Bundesgerichtshof, który wyraził wątpliwości co do prawidłowości rozumowania Landgericht Augsburg w zakresie art. 54 KWUS.
- 23 Po pierwsze Bundesgerichtshof zastanawia się nad wykładnią pojęcia „ten sam czyn” w rozumieniu art. 54 KWUS.
- 24 Po drugie, odnośnie do pojęcia „wykonanie”, Bundesgerichtshof, uważając a priori, że kara pozbawienia wolności dotycząca pierwszego transportu, której wykonanie zostało warunkowo zawieszona, wchodzi w zakres stosowania art. 54 KWUS, ma wątpliwości, czy krótkotrwałe tymczasowe aresztowanie jest wystarczające do wyłączenia ścigania.
- 25 Wreszcie, odnośnie do istnienia przeszkody procesowej z art. 54 KWUS, Bundesgerichtshof, zauważając, że organy włoskie nie podjęły żadnych działań na podstawie decyzji ramowej w celu spowodowania wykonania kary wymierzonej J. Kretzingerowi za drugi transport, zastanawia się, czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu przepisy decyzji ramowej mają wpływ na wykładnię tego przepisu.

26 W tych okolicznościach Bundesgerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy ściganie karne dotyczy »tego samego czynu« w rozumieniu art. 54 KWUS, jeżeli oskarżony został skazany przez sąd włoski za nielegalny przywóz zagranicznego tytoniu do Włoch oraz posiadanie go we Włoszech oraz za brak uiszczenia przywozowej opłaty celnej, a następnie sąd niemiecki skazał go w związku z mającym miejsce wcześniej przyjęciem wspomnianego towaru w Grecji za paserstwo wynikające z nieuiszczenia (formalnie greckich) opłat celnych, należnych w związku z dokonaniem przez osoby trzecie przywozem, w sytuacji gdy oskarżony od samego początku zamierzał po przyjęciu towaru w Grecji przewieźć go przez Włochy do Wielkiej Brytanii?
- 2) Czy w rozumieniu art. 54 konwencji wykonawczej kara jest »wykonana«, czy też jest ona »w trakcie wykonywania«
- a) gdy oskarżonemu, zgodnie z prawem państwa skazania, wymierzono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
- b) gdy oskarżony został krótkotrwale zatrzymany lub aresztowany, a zgodnie z prawem państwa wydającego wyrok to pozbawienie wolności byłoby zaliczone na poczet późniejszego wykonania kary pozbawienia wolności?

- 3) a) Czy okoliczność, że zgodnie z decyzją ramową [...], to (pierwsze) państwo skazania dysponuje w każdej chwili możliwością wykonania prawomocnego wyroku według prawa obowiązującego w tym państwie; oraz
- b) Czy okoliczność, że wnioskowi państwa skazania o wydanie skazanego lub o wykonanie kary nie można nadać automatycznie dalszego biegu, ponieważ wyrok ten został wydany zaocznie,

mają wpływ na pojęcie »wykonania« w rozumieniu art. 54 KWUS?».

W przedmiocie właściwości Trybunału

²⁷ Z punktu 11 niniejszego wyroku wynika, że w tej sprawie Trybunał jest właściwy do wydania orzeczenia w przedmiocie wykładni KWUS na podstawie art. 35 UE, a w zakresie, w jakim będzie to istotne dla niniejszej sprawy, również decyzji ramowej.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- ²⁸ Poprzez to pytanie Bundesgerichtshof zmierza zasadniczo do ustalenia, jakie jest decydujące kryterium dla celów stosowania pojęcia „ten sam czyn” w rozumieniu art. 54 KWUS, a konkretnie, czy bezprawne zachowania polegające na przyjęciu zagranicznego tytoniu pochodzącego z przemytu w jednym z umawiających się państw i posiadanie tego samego tytoniu w innym umawiającym się państwie wchodzi w zakres tego pojęcia, w sytuacji gdy oskarżony, który był ścigany w dwóch umawiających się państwach, od samego początku zamierzał po pierwszym przyjęciu tytoniu przewieźć go do miejsca przeznaczenia, przejeżdżając przez kilka umawiających się państw.
- ²⁹ W tej kwestii Trybunał orzekł już, po pierwsze, w pkt 36 wyroku z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie C-436/04 Van Esbroeck, Zb.Orz. str. I-2333, że decydujące kryterium dla celów zastosowania tego przepisu KWUS stanowi kryterium tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane zachowania, a po drugie, w pkt 42 tego wyroku, że kryterium to stosuje się niezależnie od kwalifikacji prawnej tych zachowań lub chronionego interesu prawnego (zob. również wyrok w sprawie 28 września 2006 r. w sprawie C-150/05 Van Straaten, Zb.Orz. str. I-9327, pkt 48 i 53).
- ³⁰ Wynika z tego, że nie ma znaczenia okoliczność, że w pierwszym z umawiających się państw (Włochy) J. Kretzingera oskarżono o brak zgłoszenia papierosów lub brak uiszczenia opłat celnych, który to obowiązek powstał z chwilą przywozu do tego państwa, podczas gdy w drugim z umawiających się państw (Niemcy) oskarżenie dotyczyło pierwszego przyjęcia w Grecji papierosów pochodzących z przemytu.

- 31 Po drugie stwierdzenie tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane zachowania, powinno nastąpić niezależnie od chronionego interesu prawnego, gdyż ten może być odmienny w różnych umawiających się państwach.
- 32 Jednakże na rozprawie, która miała miejsce po wydaniu wyroku w wyżej wymienionej sprawie, Van Esbroeck, rządy niemiecki i hiszpański podniosły, że kryterium oparte na tożsamości zdarzenia powinno być stosowane w taki sposób, by właściwe sądy krajowe, przy dokonywaniu oceny całości konkretnych okoliczności, miały możliwość uwzględnienia także chronionego interesu prawnego.
- 33 W tej kwestii należy podkreślić, że z uwagi na brak harmonizacji krajowych systemów prawa karnego kryterium oparte o chroniony interes prawny mogłoby tworzyć tyle przeszkód w zakresie swobody przepływu w ramach obszaru Schengen, ile istnieje systemów karnych w umawiających się państwach (zob. ww. wyrok w sprawie Van Esbroeck, pkt 35).
- 34 W konsekwencji należy potwierdzić, że przy dokonywaniu ustalenia, czy ma miejsce tożsamość zdarzenia, właściwe sądy krajowe powinny ograniczyć się do zbadania, czy rozpatrywane zdarzenie stanowi całość, na którą składają się zachowania nierozdzielnie ze sobą związane w czasie, przestrzeni, jak i przez swój przedmiot. (zob. ww. wyrok w sprawie Van Esbroeck, pkt 38), a kryteria dotyczące interesu prawnego nie powinny być uznawane za istotne.
- 35 Co się tyczy, konkretnie, sytuacji takiej, z jaką mamy do czynienia w sprawie przed sądem krajowym, należy przypomnieć, że Trybunał orzekł już, że czyny karalne polegające na wywozie i przywozie tych samych nielegalnych towarów i ścigane w różnych umawiających się państwach KWUS stanowią zachowania, które mogą wchodzić

w zakres pojęcia „ten sam czyn” w rozumieniu art. 54 KWUS (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Van Esbroeck, pkt 42, ww. wyrok w sprawie Van Straaten, pkt 51 oraz wyrok z dnia 28 września 2006 r. w sprawie C-467/04 Gasparini i in., Zb.Orz. str. I-9199, pkt 57).

³⁶ Transporty papierosów pochodzących z przemytu, które jak w sprawie przed sądem krajowym oznaczają przekraczanie kolejnych granic wewnętrznych strefy Schengen, mogą zatem stanowić zespół zachowań wchodzący w zakres pojęcia „ten sam czyn”. Ostateczna ocena tej kwestii należy jednak do właściwych sądów krajowych, które powinny ustalić, czy rozpatrywane zdarzenie stanowi całość, na którą składają się zachowania nierozdzielnie ze sobą związane w czasie, przestrzeni, jak i przez swój przedmiot.

³⁷ W świetle powyższych rozważań na pierwsze pytanie należy odpowiedzieć, iż wykładni art. 54 KWUS należy dokonywać w następujący sposób:

— decydujące kryterium dla celów zastosowania tego przepisu stanowi kryterium tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane zachowania, niezależnie od kwalifikacji prawnej tych zachowań lub chronionego interesu prawnego;

— czyny polegające na przyjęciu zagranicznego tytoniu pochodzącego z przemytu w jednym z umawiających się państw i posiadanie tego samego tytoniu w innym umawiającym się państwie, przy istnieniu dodatkowej okoliczności, że oskarżony, który był ścigany w dwóch umawiających się państwach, od samego początku zamierzał po pierwszym przyjęciu tytoniu przewieźć go do miejsca przeznaczenia, przejeżdżając przez kilka umawiających się państw, stanowią zachowania, które mogą wchodzić w zakres pojęcia „ten sam czyn” w rozumieniu art. 54 KWUS. Ostateczna ocena tej kwestii należy do właściwych sądów krajowych.

W przedmiocie pytania drugiego lit. a)

- 38 Poprzez to pytanie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy w rozumieniu art. 54 konwencji wykonawczej należy uznać, że kara wymierzona przez sąd umawiającego się państwa jest „wykonana”, czy też jest ona „w trakcie wykonywania”, gdy zgodnie z prawem tego państwa oskarżonemu wymierzono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.
- 39 Należy po pierwsze przypomnieć, że zgodnie z art. 54 KWUS w przypadku skazania, z jakim mamy do czynienia w sprawie przed sądem krajowym, zakaz ścigania karnego o te same czyny stosuje się jedynie pod warunkiem, że „została nałożona i wykonana kara lub jest ona w trakcie wykonywania, lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych skazującej Umawiającej się Strony” (zwanym dalej „przesłanką wykonania”).
- 40 Po drugie należy podkreślić, jak to uczyniła rzeczniczka generalna w pkt 44 i 45 opinii, że mechanizm umożliwiający sądowi krajowemu — o ile spełnione są przesłanki prawne — orzeczenie warunkowego zawieszenia wykonania kary jest znany systemom prawnym państw członkowskich.
- 41 J. Kretzinger, rządy, które przedstawiły uwagi w niniejszej sprawie, a także Komisja Wspólnot Europejskich zgadzają się co do tego, że osobę, której wymierzono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, należy uznać za osobę, która była ścigana, uznana za winną i skazana, ze wszystkimi konsekwencjami, jakie się z tym wiążą w systemie prawnym.

42 W tej kwestii należy stwierdzić, że kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jako że penalizuje bezprawne zachowanie osoby skazanej, jest karą w rozumieniu art. 54 KWUS. Należy uznać, że kara ta jest „w trakcie wykonywania” od chwili, gdy wyrok skazujący podlega wykonaniu i w trakcie okresu próby. Następnie, z chwilą zakończenia okresu próby, karę tę należy uznać za „wykonaną” w rozumieniu tego przepisu.

43 Wykładnia taka, zgodnie z którą kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania również spełnia przesłankę wykonania, znajduje potwierdzenie — jak podkreślają w szczególności rząd czeski oraz Komisja — w fakcie, że do braku spójności doprowadziłoby z jednej strony uznanie każdego rzeczywiście odbytego pozbawienia wolności za wykonanie kary w rozumieniu art. 54 KWUS, a z drugiej strony stwierdzenie, że kary z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, zwykle wymierzone za przestępstwa mniejszej wagi, nie spełniają warunku wykonania, co spowoduje możliwość dalszego ścigania.

44 W tych okolicznościach na pytanie drugie lit. a) należy odpowiedzieć w ten sposób, że w rozumieniu art. 54 KWUS kara wymierzona przez sąd umawiającego się państwa „została [...] wykonana” lub „jest ona w trakcie wykonywania”, jeżeli zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego, oskarżonemu została wymierzona kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

W przedmiocie pytania drugiego lit. b)

45 Poprzez to pytanie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy w rozumieniu art. 54 KWUS należy uznać, że kara wymierzona przez sąd umawiającego się państwa jest „wykonana”, czy też jest ona „w trakcie wykonywania”, jeżeli oskarżony został krótkotrwale zatrzymany lub aresztowany, a zgodnie z prawem państwa wydającego

wyrok to pozbawienie wolności byłoby zaliczone na poczet późniejszego wykonania kary pozbawienia wolności.

46 W tej kwestii należy ustalić, czy — w sytuacji, gdy pozostałe przesłanki z art. 54 KWUS są spełnione — krótkotrwałe pozbawienie wolności, jak zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie, mające miejsce przed uprawomocnieniem się wyroku skazującego w pierwszym umawiającym się państwie i którego okres podlega zaliczeniu na poczet ostatecznie wymierzonej kary, może wywoływać taki skutek, że przesłanka wykonania zostaje z wyprzedzeniem spełniona, i w ten sposób wyłączać możliwość dalszego ścigania w drugim umawiającym się państwie.

47 J. Kretzinger podniósł na rozprawie w szczególności, że zasadniczo w przypadku takim, jaki ma miejsce w sprawie przed sądem krajowym, gdy umawiające się państwo nie doprowadziło do wykonania bezwzględnej kary pozbawienia wolności, mimo iż nie istniały powody natury prawnej, które by to uniemożliwiały, od chwili uwspólnotowania dorobku Schengen przesłanka wykonania nie może być dłużej stosowana.

48 Siedem rządów, które przedłożyły Trybunałowi uwagi na piśmie, a także Komisja, uważają natomiast, że okresy zatrzymania i tymczasowego aresztowania nie mogą zostać w sposób automatyczny uznane za wykonanie kary w rozumieniu art. 54 KWUS.

49 W tej kwestii należy zauważyć, że z samego brzmienia tego przepisu wynika, że nie może on być stosowany, dopóki proces danej osoby nie „zakończył się wydaniem

prawomocnego wyroku” Trzeba zaś stwierdzić, że w przebiegu postępowania sądowego zarówno zatrzymanie, jak i tymczasowe aresztowanie poprzedzają prawomocny wyrok.

50 Z powyższego wynika, że — jak wskazała rzecznik generalna w pkt 59 opinii — art. 54 KWUS nie może stosować się do tego rodzaju okresów pozbawienia wolności, nawet jeżeli zgodnie z prawem krajowym okresy te powinny być uwzględniane przy późniejszym wykonaniu ewentualnej kary pozbawienia wolności.

51 Wykładnia ta znajduje potwierdzenie, jak zauważają rządy niemiecki, hiszpański i austriacki, a także Komisja, w okoliczności, że cel tymczasowego aresztowania jest odmienny od celu przesłanki wykonania przewidzianej w art. 54 KWUS. Podczas gdy cel tymczasowego aresztowania jest raczej prewencyjny, celem przesłanki wykonania jest uniknięcie możliwości, by osoba, której proces zakończył się w pierwszym umawiającym się państwie wydaniem prawomocnego wyroku, nie podlegała dalszemu ściganiu o te same czyny i pozostała ostatecznie bezkarna, jeżeli pierwsze umawiające się państwo nie doprowadziło do wykonania wymierzonej kary.

52 W konsekwencji na pytanie drugie lit. b) należy odpowiedzieć w ten sposób, że w rozumieniu art. 54 KWUS nie można uznać, że kara wymierzona przez sąd umawiającego się państwa została „wykonana” czy też jest ona „w trakcie wykonywania”, jeżeli oskarżony został krótkotrwale zatrzymany lub aresztowany, a zgodnie z prawem państwa wydającego wyrok to pozbawienie wolności byłoby zaliczone na poczet późniejszego wykonania kary pozbawienia wolności.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 53 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy, a jeżeli tak, to w jakim stopniu przepisy decyzji ramowej mają wpływ na pojęcie „wykonania” w rozumieniu art. 54 KWUS.
- 54 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy na wstępie zaznaczyć, że po wdrożeniu decyzji ramowej w Niemczech ze skutkiem na dzień 2 sierpnia 2006 r. wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stało się ponownie możliwe i nie można z założenia wykluczyć wpływu tej decyzji ramowej na sprawę przed sądem krajowym.
- 55 Ponadto z art. 32 decyzji ramowej wynika, że stosuje się ona do wniosków dotyczących czynów, które, jak w sprawie przed sądem krajowym, zostały popełnione przed upływem terminu wdrożenia tej decyzji, tj. 1 stycznia 2004 r., pod warunkiem że państwo członkowskie wykonania nie złożyło oświadczenia, że będzie postępowało z wnioskami zgodnie z systemem ekstradycyjnym mającym zastosowanie przed tą datą. Republika Federalna Niemiec nie złożyła takiego oświadczenia.

W przedmiocie pytania trzeciego lit. a)

- 56 Poprzez pytanie to sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy okoliczność, że państwo członkowskie może na podstawie decyzji ramowej wydać europejski nakaz aresztowania w celu aresztowania osoby, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku skazującego zgodnie z jego prawem krajowym oraz w celu wykonania tego wyroku, ma wpływ na pojęcie „wykonania” w rozumieniu art. 54 KWUS.

- 57 J. Kretzinger podniósł na rozprawie, że przyznana decyzją ramową państwu skazania prawna możliwość wydania europejskiego nakazu aresztowania w celu wykonania prawomocnego wyroku ma ten skutek, że przesłankę wykonania należy uznać za spełnioną, w związku z czym właściwe sądy w Niemczech nie mogą dalej go ścigać.
- 58 Siedem rządów, które przedłożyły Trybunałowi uwagi na piśmie, a także Komisja, uważają natomiast, że decyzja ramowa nie ma jakiegokolwiek wpływu na wykładnię art. 54 KWUS, i nie zgadzają się z tym, by sama możliwość wydania europejskiego nakazu aresztowania przyznana państwu skazania mogła jako taka być wystarczająca do spełnienia przesłanki wykonania, która wymaga, by kary zostały rzeczywiście wykonane.
- 59 W tej kwestii należy stwierdzić, że wykładnia art. 54 KWUS proponowana przez J. Kretzingera byłaby sprzeczna z samym brzmieniem tego przepisu, który oprócz istnienia prawomocnego wyroku skazującego za te same czyny wprost wymaga, by spełniona została także przesłanka wykonania.
- 60 Ta przesłanka wykonania z definicji nie może być spełniona w sytuacji, gdy — jak w sprawie przed sądem krajowym — ewentualny europejski nakaz aresztowania zostaje wydany po wyroku skazującym w pierwszym państwie członkowskim właśnie w celu zapewnienia wykonania kary pozbawienia wolności, która nie została jeszcze wykonana w rozumieniu art. 54 KWUS.
- 61 Ustalenie to znajduje potwierdzenie w samej decyzji ramowej, której art. 3 ustanawia obowiązek odmowy przez państwo członkowskie wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeśli wykonujący nakaz organ sądowy zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy wnioszek, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie członkowskim, a jeśli została orzeczona kara, to została spełniona przesłanka wykonania.

62 Ponadto, jak podnoszą rządy hiszpański i austriacki, a także Komisja, taki wynik rozumowania znajduje potwierdzenie w okoliczności, że wykładni art. 54 KWUS nie można uzależniać od przepisów decyzji ramowej bez powodowania stanu niepewności prawnej, który wynikałby po pierwsze z faktu, że nie wszystkie państwa członkowskie związane decyzją ramową są również związane KWUS, która dodatkowo stosuje się do niektórych państw trzecich, a po drugie z okoliczności, że zakres stosowania europejskiego nakazu aresztowania jest ograniczony, co nie ma miejsca w przypadku art. 54 KWUS, obowiązującego dla wszystkich przestępstw karanych przez państwa, które przystąpiły do tej konwencji.

63 W związku z tym okoliczność, że prawomocnie orzeczona kara pozbawienia wolności może ewentualnie być wykonana w państwie skazania w następstwie przekazania osoby skazanej przez inne państwo członkowskie, nie może mieć wpływu na wykładnię pojęcia „wykonanie” w rozumieniu art. 54 KWUS.

64 Na pytanie trzecie lit. a) należy zatem odpowiedzieć w ten sposób, że okoliczność, że państwo członkowskie może na podstawie decyzji ramowej wydać europejski nakaz aresztowania osoby, której proces zakończył się w tym państwie wydaniem prawomocnego wyroku skazującego zgodnie z jego prawem krajowym, w celu jej ujęcia dla potrzeb wykonania tego wyroku, nie może mieć wpływu na pojęcie „wykonanie” w rozumieniu art. 54 KWUS.

W przedmiocie pytania trzeciego lit. b)

65 Poprzez pytanie trzecie lit. b) sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy w systemie, jaki wprowadza art. 5 pkt 1 decyzji ramowej, okoliczność, że państwo członkowskie nie jest w sposób automatyczny zobowiązane do wykonania

europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania wyroku zaocznego, ma wpływ na pojęcie „wykonanie” w rozumieniu art. 54 KWUS.

66 W tej kwestii należy stwierdzić, że — jak wynika z pkt 59–64 niniejszego wyroku — możliwość wydania europejskiego nakazu aresztowania przyznana państwu członkowskiemu nie ma wpływu na pojęcie „wykonanie” w rozumieniu art. 54 KWUS. Jak więc słusznie zauważyli rząd hiszpański oraz Komisja, w okolicznościach takich jakie zostały przedstawione w postępowaniu przed sądem krajowym, okoliczność, że wyrok przytoczony na poparcie ewentualnego europejskiego nakazu aresztowania został wydany zaocznie, nie może podważyć tego stwierdzenia.

67 Wynika stąd, że w niniejszej sprawie nie jest konieczne dokonywanie ustalenia, czy wyrok zaoczny, którego wykonalność może zostać uzależniona od spełnienia warunków na podstawie art. 5 pkt 1 decyzji ramowej, powinien zostać uznany za „prawomocny wyrok” w rozumieniu art. 54 KWUS, którego wydaniem zakończył się proces danej osoby.

68 W konsekwencji nie ma potrzeby udzielać odpowiedzi na pytanie trzecie lit. b).

W przedmiocie kosztów

69 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Wykładni art. 54 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. zawartego między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r. w Schengen należy dokonywać w następujący sposób:

— decydujące kryterium dla celów zastosowania tego przepisu stanowi kryterium tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane zachowania, niezależnie od kwalifikacji prawnej tych zachowań lub chronionego interesu prawnego;

— czyny polegające na przyjęciu zagranicznego tytoniu pochodzącego z przemytu w jednym z umawiających się państw i posiadanie tego samego tytoniu w innym umawiającym się państwie przy istnieniu dodatkowej okoliczności, że oskarżony, który był ścigany w dwóch umawiających się państwach, od samego początku zamierzał po pierwszym przyjęciu tytoniu przewieźć go do miejsca przeznaczenia, przejeżdżając przez kilka umawiających się państw, stanowią zachowania, które mogą wchodzić w zakres pojęcia „ten sam czyn” w rozumieniu art. 54 KWUS. Ostateczna ocena tej kwestii należy do właściwych sądów krajowych.

2) W rozumieniu art. 54 KWUS kara wymierzona przez sąd umawiającego się państwa „została [...] wykonana” lub „jest ona w trakcie wykonywania”,

jeżeli zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego oskarżonemu została wymierzona kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

- 3) W rozumieniu art. 54 KWUS nie można uznać, że kara wymierzona przez sąd umawiającego się państwa została „wykonana” czy też jest ona „w trakcie wykonywania”, jeżeli oskarżony został krótkotrwale zatrzymany lub aresztowany, a zgodnie z prawem państwa wydającego wyrok to pozbawienie wolności byłoby zaliczone na poczet późniejszego wykonania kary pozbawienia wolności.

- 4) Okoliczność, że państwo członkowskie może na podstawie decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi wydać europejski nakaz aresztowania osoby, której proces zakończył się w tym państwie wydaniem prawomocnego wyroku skazującego zgodnie z jego prawem krajowym w celu jej ujęcia dla potrzeb wykonania tego wyroku, nie może mieć wpływu na pojęcie „wykonanie” w rozumieniu art. 54 KWUS.

Podpisy